

Inleiding

Ons woord “evangelie” is een verbastering van het Griekse *euangelion*. In het Nieuwe Testament, dat in het Grieks is geschreven, komt dit woord dikwijls voor. *Euangelion* is samengesteld uit het voorvoegsel *eu* en het zelfstandig naamwoord *angelia*. Het voorvoegsel betekent “goed”, en komt als bijwoord of bijvoeglijk naamwoord in allerlei teksten voor, zoals de volgende:

“**Goed** gedaan, goede en trouwe dienaar” (Matth.25:21,23)

“Wanneer u wilt, kunt u hun **wel** [=goed] doen” (Mar.14:7)

“Als u zich ver van deze dingen houdt, zult u **juist** [=goed] handelen” (Hand.15:29)

“opdat het je **goed** gaat en je lang leeft op de aarde” (Efe.6:3)

Angelia betekent een boodschap, een mededeling of een bericht. Ook dit zelfstandig naamwoord komt in de Bijbel voor. Johannes gebruikt het op twee plaatsen in zijn eerste brief:

“En dit is de **boodschap** die wij van Hem gehoord hebben... Want dit is de **boodschap** die u vanaf het begin gehoord hebt” (1 Joh.1:5, 3:11)

Het samengestelde woord *euangelion* betekent dus: “goed nieuws”, “goed bericht” of “blijde boodschap”. Het Nederlandse woord “evangelie” wordt ook wel eens in overdrachtelijke zin gebruikt, voor een waarheid waaraan niet te twifelen valt.

In de Hebreeuwse taal is er een woord dat vrijwel dezelfde betekenis heeft als het Griekse *euangelion*: *bešōrā*. In het Oude Testament, dat in het Hebreeuws is geschreven, wordt dit woord enkele malen gebruikt. Het heeft meestal betrekking op “goed nieuws” van het slagveld, de mededeling dat het eigen leger de overwinning heeft behaald en de vijand uitgeschakeld is. De Amalekiet die beweerde dat hij Saul had gedood meende David een “goed bericht” te brengen (2 Sam. 4:10, vgl. 2 Sam. 1:1-16). Achimaaz wilde aan David doorgeven dat het leger van Absalom was verslagen, maar hij kon de koning niet écht “goed nieuws” brengen, want hij moest ook vertellen dat Davids zoon gesneuveld was (2 Sam. 18:20,22,25,27). De melaatsen die ontdekten dat het Syrische leger dat Samaria belegerde was weggetrokken, konden aan de hongerende bevolking van de stad de “blijde boodschap” verkondigen dat er voedsel voor het oprapen lag (2 Kon. 7:10).

Behalve het zelfstandig naamwoord *euangelion* kent het Grieks ook het werkwoord *euangelizoo*, dat in de Nederlandse taal is verbasterd tot “evangeliseren”. In

Bijbelvertalingen is dit werkwoord meestal weergegeven als “het evangelie verkondigen”, maar “iemand evangeliseren” betekent eigenlijk: “iemand veranderen door hem of haar goed nieuws te brengen”. Goed nieuws verandert de hoorder: je wordt er blij van en je wilt het aan iedereen vertellen die er nog niet van op de hoogte is. Wie in 1945 vernam dat Duitsland gecapituleerd had, kon daar beslist niet over zwijgen maar vertelde het goede nieuws aan al zijn vrienden en bekenden.

Wie evangeliseert, geeft een goed bericht door. Over leerstellingen kan worden getwist, en niet iedereen is even goed in staat om leerstellige kwesties te doorgronden. Maar “goed nieuws” is voor iedereen onmiddellijk te begrijpen. Het bericht dat Duitsland had gecapituleerd had in 1945 geen verklaring nodig. Wie het hoorde, kon het misschien niet meteen geloven. Maar wat er werd gezegd, was voor elke Nederlander volstrekt duidelijk.

Mattheüs vertelt hoe de Heere rondtrok in Galiléa, waarbij Hij niet alleen “het evangelie van het koninkrijk predikte”¹, maar bovendien “leerde in hun synagogen” (Matth. 4:23). Evangeliseren is blijkbaar iets anders dan onderwijs geven. In Galiléa trad de Heere op als een heraut of een omroeper, die rondbazuinde: “Het rijk van God is nabij!” Om te laten zien dat de krachten van dat rijk al werkzaam waren, “genas Hij elke ziekte en kwaal onder het volk” (Matth. 4:23). Maar Hij gaf over de omstandigheden in het komende rijk ook onderwijs. Dat deed Hij bij voorbeeld in de Bergrede (Matth. 5:2). Later sprak Hij over de “verborgenheden van het Koninkrijk”: fasen en vormen van het Godsbestuur die door de profeten niet waren aangekondigd en door Joodse hoorders niet werden verwacht. Over zulke “verborgenheden” gaf Hij onderricht in gelijkenissen (Mar. 4:2, Matth. 13:10-17, Mar. 4:10-12, Luk. 8:9-10), nadat de leiders van Israël Zijn boodschap hadden afgewezen (Matth. 12:22-50, 13:10-17).

Het Hebreeuwse werkwoord *bāsar* komt qua betekenis overeen met het Griekse begrip evangeliseren. In het Oude Testament wordt *bāsar* soms gebruikt in alledaagse zin. Het betekent dan: “nieuws doorgeven”. Maar *bāsar* heeft meestal betrekking op het bekendmaken van het heil van de HEERE (1 Kron. 16:23), waaruit Zijn gerechtigheid en trouw blijkt (Psa. 40:10-11). Wie “evangeliseert” boodschapt Gods overwinning over Zijn vijanden (Psa. 68:12-13). Zo’n heraut geeft het goede bericht door dat de HEERE het koningschap heeft aanvaard, dat Hij gaat regeren en de volken gaat richten (Psa. 96:2-10; Jes. 40:9-11, 41:27, 52:7, 60:6, 61:1-3; Nah. 1:15). *Bāsar* heeft in teksten uit de profeten en de psalmen dikwijls betrekking op het goede nieuws van de komst van

¹ Voor “verkondigen” gebruikt Mattheüs hier het Griekse werkwoord *keerusoo* (= als heraut afkondigen).

Gods koninkrijk. Het Nieuwe Testament knoopt bij dit oudtestamentisch woordgebruik aan, zoals we in het volgende hoofdstuk nog zullen gaan zien.

Om verder te lezen

- Barclay, W. (1977) Euangelion. In: *New Testament Words*. London: SCM Press, pp.101-106.
- Fascher, E. (1969) Evangelie. In: Bo Reicke en Leonhard Rost (red.) *Bijbels-Historisch Woordenboek*, deel II. Utrecht: Het Spectrum, p.34.
- Luther, R. (1941) Evangelium. In: *Neutestamentliches Wörterbuch*. Berlin: Im Furche Verlag, pp.30-31.
- Spallek, A.J. (1993) *The Origin and Meaning of Euangelion in the Pauline Corpus*. Concordia Theological Quarterly 57(3):177-190.
- Vine, W.E. (1952) Gospel (Noun and Verb: to preach). In: *Expositionary Dictionary of New Testament Words, with Their Precise Meanings for English Readers*. Iowa Falls: Riverside Book and Bible House, pp.497-498.
- Wuest, K.S. (1973) Gospel. In: *Studies in the Vocabulary of the Greek New Testament*. Grand Rapids: W.B.Eerdmans Publ.Co., pp.42-43.

* * * * *